

Bilaga 3

Utvidgad redovisning av bedömningen av finanspolitikens hållbarhet

Bilaga 3

Innehållsförteckning

Inledning	5
1 Förutsättningar, antaganden och framskrivningsmetoder efter 2012	5
1.1 Demografiska förutsättningar	5
1.2 Ekonomiska förutsättningar och antaganden	5
1.3 Övergång från kortsiktig prognos till långsiktig kalkyl	6
1.4 Framskrivning av offentlig konsumtion	6
1.5 Framskrivning av offentliga inkomster	7
1.6 Framskrivning av offentliga transfereringar	7
1.7 Framskrivning av ålderspensionerna	7
2 Beräkningsmodeller	7
2.1 AMOD en arbetsmarknadsmodell	7
2.2 CMOD en konsumtionsmodell	8
2.3 SESIM en pensionsmodell	8
2.4 FIMO en huvudmodell för långsiktsberäkningarna	8
3 Hållbarhetsindikatorer	8
3.1 S2-indikatorn	8
3.2 NPS-indikatorn	9
3.3 Skuldkvoten	9

Tabellförteckning

1	Skatte- och avgiftsbaser	7
2	Demografiska antaganden	10
3	Makroekonomiska förutsättningar i basscenariot	10
4	Offentlig konsumtion i basscenariot	10
5	Skatter och avgifter i basscenariot	11
6	Offentliga transfereringar i basscenariot	11
7	Ålderspensionssystemet i basscenariot.....	12
8	Offentliga finanser i basscenariot.....	12
9	Offentliga finanser, skillnader (basscenario) mellan denna proposition och 2009 års ekonomiska vårproposition	13

Inledning

I kapitel 10 görs en analys av den demografiska utvecklingens betydelse för de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet. I denna bilaga görs vissa fördjupningar samt beskrivningar av hur beräkningarna genomförts.

I avsnitt 1 redogörs för antaganden och framskrivningsmetoder i det s.k. basscenariot. I avsnitt 2 presenteras de beräkningsmodeller som används. I avsnitt 3 redogörs för olika hållbarhetsindikatorer.

1 Förutsättningar, antaganden och framskrivningsmetoder efter 2012

Den viktigaste förutsättningen i de långsiktiga kalkylerna är befolkningsprognosen. Den har stor betydelse för såväl tillväxt som efterfrågan på offentliga tjänster och transfereringar.

Utöver befolkningsprognosen görs ett antal makroekonomiska antaganden.

Dessutom måste metoden preciseras för att knyta ihop den kortsiktiga makroekonomiska prognosen, för åren fram till 2012, med långsiktscyklen.

Val av antaganden och framskrivningsmetoder är beroende av vilken frågeställning som ska analyseras. Ett grundantagande som i flera fall görs är "oförändrat beteende". Det görs inte utifrån att det ska vara det mest realistiska utan enbart för att skapa tydlighet och för att möjliggöra jämförelser med dagsläget.

1.1 Demografiska förutsättningar

Den demografiska utvecklingen är hämtad från Statistiska centralbyråns (SCB) befolkningsprognos från maj 2009, se tabell 2. De huvudsakliga skillnaderna i SCB:s nya huvudprognos gentemot den tidigare är att fruktsamheten är något lägre (1,82 barn per kvinna istället för 1,86), nettoimmigrationen är i genomsnitt högre (20 000 per år jämfört med 15 000) samt att medellivslängden för män på lång sikt är något högre.

1.2 Ekonomiska förutsättningar och antaganden

Arbetsmarknad

Framskrivningen av sysselsättningen och antalet arbetade timmar sker i olika befolkningsgrupper uppdelat efter ålder, kön och födelseland. Graden av deltagande på arbetsmarknaden antas på sikt vara konstant i respektive grupp. Detta kan tolkas som "oförändrat arbetsmarknadsbeteende", då medelarbetstid, sysselsättningsgrad och arbetslöshet är konstanta. Under de första åren i långsiktscyklen påverkas arbetsmarknadsutvecklingen, förutom av demografi och utbudsstimulerande politik, även av att ekonomin anpassas mot jämvikt.

Sysselsättningen i offentlig sektor antas utvecklas i linje med den demografiskt betingade offentliga konsumtionen.

Produktivitet

Produktivitetsantagandet i näringslivet har sin utgångspunkt i en analys av den historiska utvecklingen. Den underliggande trendmässiga produktivitetens utvecklingen antas vara 2,4 procent från 2013 till 2020. Därefter minskar den successivt till 2,2 procent 2030 och ligger sedan kvar på denna nivå. Korrigeringar görs från den underliggande utvecklingen på grund av att produktivitetsnivån i utgångsläget 2012 inte är i jämvikt. I ett internationellt perspektiv har den svenska produktivitetens utvecklingen varit stark de senaste 15 åren. Det är rimligt att anta att den på sikt anpassas mot internationella tillväxttakter. Produktivitetens utvecklingen i offentlig sektor antas vara noll från 2013.¹

Inflation och löner

Riksbanken antas driva en penningpolitik så att inflationen ligger på två procent per år.

I samtliga kalkyler antas att lönekostnads- och bruttovinstandelen i näringslivet på sikt är konstant. Detta uppnås genom att timlönerna anpassas. En högre produktivitet skapar utrymme för högre löner.

¹ Tidigare var produktivitetens utvecklingen i offentlig sektor per definition noll i nationalräkenskaperna. Dessa principer har nu reviderats så att produktivitetsnivån i vissa delar av offentlig sektor kan variera över tiden. De resultat som hittills redovisats ger endast liten vägledning och antagandet om konstant produktivitet behålls därför tills vidare i de långsiktiga beräkningarna.

Lönerna i offentlig sektor växer i takt med lönerna i privat sektor. De ekonomiska beräkningsförutsättningarna framgår av tabell 3.

Antaganden för avkastning på kapital

På lång sikt antas de genomsnittliga inkomst- och utgiftsräntorna vara desamma i samtliga sektorer i ekonomin. Den antagna nominella räntesatsen är 5 procent. Med en inflation på 2 procent är realräntan därmed 3 procent. Under de första sex åren av långsiktscalkylen sker en gradvis anpassning till det långsiktiga räntebärandet.

Förutom räntebärande tillgångar finns även icke räntebärande tillgångar. Avkastningen på dessa tillgångar består av aktieutdelningar och värdeförändring. Utdelningarna antas på sikt uppgå till 3 procent och värdeökningen till 2 procent. Därmed uppgår den totala avkastningen till 5 procent, vilket är densamma som för räntebärande tillgångar.

Det är troligt att det även på lång sikt förekommer skillnader mellan inlånings- och utlåningsräntor och att det finns skillnader mellan sektorer. Det är även troligt att avkastningen på icke räntebärande tillgångar är högre än för räntebärande på lång sikt. Antagandet för avkastningen på finansiellt kapital är dock till för att förenkla och för att undvika att fokus i analysen flyttas från centrala frågor till frågor kring skulddynamiken.

1.3 Övergång från kortsiktig prognos till långsiktig kalkyl

Bedömningen av finanspolitikens långsiktiga hållbarhet grundar sig på en prognos och en långsiktig framskrivning. För åren 2009 till 2012 görs en makroprognos som inkluderar en bedömning av resursutnyttjandet och konjunkturläget. I de mer långsiktiga bedömningarna för åren 2017 och framåt ingår inga konjunkturcykler och på lång sikt antas resursutnyttjandet vara normalt.

I makroprognosen bedöms resursutnyttjandet vara fortsatt lågt 2012 och även ha fortsatta konsekvenser för ekonomin framöver. För att sammanfoga den kortsiktiga prognosen med den långsiktiga framskrivningen antas därför att ekonomin under en tid anpassas från ett läge med lågt resursutnyttjande 2012 till ett läge med normalt resursutnyttjande år 2017.

De reformer som regeringen har beslutat om i denna och tidigare propositioner antas ha fått fullt genomslag på arbetsmarknaden 2017. Sysselsättning och BNP ökar betydligt mer 2012–2017 än den långsiktiga trenden. Det beror bl. a på att resursläget normaliseras från en låg nivå. Även återstående effekter av tidigare genomförda reformer bidrar till att förbättra utvecklingen.

I makroprognosen för åren 2009–2012 bedöms det svaga konjunkturläget medföra att sysselsättningen är lägre än normalt 2012. Först 2017 bedöms resursutnyttjandet på arbetsmarknaden ha normaliserats då faktisk sysselsättning närmar sig potentiell sysselsättning – den nivå på sysselsättningen som är förenlig med stabil inflation och ekonomisk balans. Sysselsättningen 2017 är dock lägre än om krisen inte inträffat. Det beror bl.a. på att den höga arbetslösheten biter sig fast under lång tid. En annan bidragande orsak är att äldre som riskerar arbetslöshet tenderar att lämna arbetsmarknaden permanent via avtalspension eller andra försäkringssystem. Sysselsättningen antas återgå till ett långsiktigt normalt läge under perioden 2017–2027.

1.4 Framskrivning av offentlig konsumtion

Beräkningen av offentlig konsumtion bygger på ålders- och könsfördelade kostnader för olika ändamål såsom skola, vård och omsorg. Samtliga utgiftsområden skrivs fram i takt med den demografiska utvecklingen. Det innebär t.ex. att en 70-årig kvinna realt sett tilldelas lika mycket offentliga tjänster 2090 som 2012. Detta kan ses som ett uttryck för ”oförändrad standard” i offentlig service. I en personalintensiv verksamhet som barnomsorg, skulle det kunna tolkas som ”oförändrad personaltäthet”.

Priset på offentlig konsumtion har en utveckling som inledningsvis är något svagare än lönerna, men starkare än konsumentprisindex (KPI) och utvecklingen av BNP. Orsaken är att konsumtionen till viss del består av varor. På längre sikt skrivs priset fram med lönerna. I beräkningarna antas att produktivitetsutvecklingen i all offentlig verksamhet är noll. I tabell 4 presenteras den offentliga konsumtionen uppdelad på verksamheter.

1.5 Framskrivning av offentliga inkomster

Vid beräkning av de offentliga inkomsterna är de implicita skattekvoterna konstanta framöver. Metoden har valts för att avspegla ”oförändrade skatteregler”. Den aggregerade skattekvoten varierar om skattebaserna utvecklas på annat sätt än BNP. I tabell 5 redovisas den offentliga sektorns skatter och avgifter som andel av BNP och som andel av respektive skattebas (implicit skattesats) samt skattebasens andel av BNP. I tabell 1 anges skatternas och avgifternas respektive bas.

En mindre del av kostnaderna för välfärdstjänsterna finansieras genom brukaravgifter som exempelvis barnomsorgsavgifter. I beräkningarna antas att dessa avgifter ökar i takt med KPI. Det innebär att inkomsterna från avgifterna ökar långsammare än kostnaderna.

Tabell 1 Skatte- och avgiftsbaser

Skatter och avgifter	Skatte- och avgiftsbas
Hushållens direkta skatter	Beskattningsbar inkomst
Hushållens avgifter	Lönesumman och beskattningsbara transfereringar
Företagens direkta skatter	Näringslivets vinst
Indirekta skatter ¹	Privat konsumtion
Arbetsgivaravgifter och egenföretagaravgifter ²	Lönesumma

¹ Exklusive löneberoende indirekta skatter.

² Inklusiva löneberoende indirekta skatter.

1.6 Framskrivning av offentliga transfereringar

Transfereringarna skrivs fram med relevanta makrovariabler och befolkningsutvecklingen. För en stor del av de offentliga transfereringarna finns ett regelverk som automatiskt höjer utgifterna i takt med löneutvecklingen. Det gäller för pensioner som räknas upp med inkomstindex, och delvis även för transfereringar som ersätter inkomstbortfall, t.ex. ersättningar inom sjuk- och föräldraförsäkringen.

Transfereringar som saknar en automatisk standardsäkring antas i långsiktskalkylen öka i takt med lönerna. En sådan standardsäkring motverkar den urholkning av transfereringarna som skulle ske om kalkylen enbart byggde på strikt oförändrade regler. Standardsäkringen

förutsätter därmed att vissa reformer genomförs i takt med att ekonomin växer.

Nyttjandegraden av vissa transfereringar påverkas av konjunkturläget och de anpassas i kalkylen till normalnivåer eftersom ingen konjunktur förekommer under långsiktensåren. Den offentliga sektorns transfereringsutgifter som andel av BNP framgår av tabell 6.

1.7 Framskrivning av ålderspensionerna

Beräkningen av pensionsutgifterna bygger på den demografiska utvecklingen, de ekonomiska förutsättningarna samt gällande regelverk. Genomsnittlig pensionsålder antas i basscenariot vara 65 år och konstant. I tabell 7 redovisas ålderspensionssystemets inkomster och utgifter samt dess finansiella ställning.

2 Beräkningsmodeller

Till de långsiktiga projektionerna används fyra olika modeller. I tre förmodeller, AMOD, CMOD och SESIM, görs beräkningar på mycket detaljerad nivå. Den demografiska utvecklingen har stor betydelse i dessa. Resultaten från förmodellerna används sedan i en huvudmodell, FIMO, där den slutgiltiga beräkningen görs.

2.1 AMOD en arbetsmarknadsmodell

I den första förmodellen, AMOD, beräknas utvecklingen på arbetsmarknaden med hjälp av data från Arbetskraftsundersökningen (AKU). Deltagandet på arbetsmarknaden varierar över livscykeln, mellan kön och mellan personer med olika födelseland. Modellen bygger på arbetsmarknadsstatistik för personer i åldrarna 15–74 år uppdelad på män och kvinnor med olika födelseland i ettårsklasser. Det finns fyra olika födelseområden: Sverige, Norden utom Sverige, Europa utom Norden och utanför Europa. Det gör att det finns totalt 480 (=60*2*4) olika grupper.

För respektive grupp beräknas olika kvoter som t.ex. sysselsättningsgrad, arbetskrafts-

deltagande och medelarbetstid. I basscenariot antas dessa kvoter vara konstanta från ett visst år. Det kan tolkas som att ”arbetsmarknadsbeteendet” är oförändrat. Dessa kvoter och befolkningsprognosen används sedan för att skriva fram olika arbetsmarknadsvariabler. De olika kvoterna kan ändras för att t.ex. beskriva en förändring i beteendet och ligga till grund för olika arbetsmarknadsscenarioer.

2.2 CMOD en konsumtionsmodell

I den andra förmodellen, CMOD, beräknas utvecklingen av offentlig konsumtion uppdelat på staten, primärkommunerna och landstingen. Ålders- och könsfördelade kostnader samt nyttjandegrader hämtas från 2004 och 2006 års Inkomstfördelingsundersökning (HEK) för ett antal olika verksamhetsområden som barnomsorg, utbildning, vård, äldreomsorg och handikapp. I modellen skrivs den offentliga konsumtionen fram med den demografiska utvecklingen samt med kostnader och nyttjandegrader. Detta görs för samtliga verksamhetsområden, uppdelat per ålder och kön. Konsumtionen av tjänster som inte är åldersspecifik skrivs fram med den totala befolkningen.

2.3 SESIM en pensionsmodell

Den sista förmodellen, SESIM, används för att beräkna pensionsutgifterna. Som grund till denna modell behövs ett antal ekonomiska förutsättningar som t.ex. BNP, sysselsättning, inkomstindex och KPI. Dessa förutsättningar genereras i FIMO, vilket innebär att modellerna måste köras parallellt. Se www.sesim.org för en detaljerad beskrivning.

2.4 FIMO en huvudmodell för långsiktberäkningarna

I huvudmodellen, FIMO, görs den slutliga beräkningen. FIMO är en beräkningsmodell som bygger på nationalräkenskapsdata och består av sju sektorer: stat, primärkommun, landsting, pensionssystem, hushåll, företag och utlandssektorn. I modellen finns offentliga

utgifter och inkomster relativt detaljerat fördelat på staten, primärkommuner, landsting och ålderspensionssystemet. Modellen innehåller även ekonomiska variabler såsom BNP uppdelat på dess komponenter i försörjningsbalansen, sysselsättning, arbetslöshet, arbetade timmar, löner, priser, räntor osv.

Modellen är ett slutet system i den meningen att en inkomst i en sektor alltid motsvaras av en utgift i en annan. Därigenom garanteras exempelvis att sparandet i staten, kommunsektorn och pensionssystemet summerar till den offentliga sektorns sparande, och att sparandet i de inhemska sektorerna summerar till sparandet gentemot utlandet, dvs. bytesbalansen.

Ekvationerna i FIMO utgörs av förenklade beskrivningar av regler för skatter och transfereringar. Varje inkomst eller utgift sätts i relation till en ekonomisk bas såsom t.ex. KPI, BNP, lönesumma, arbetslöshet eller ränta. Det vanligaste är att den relation som råder det sista året ligger fast framöver, vilket kan tolkas som oförändrade regler. Om reglerna ska ändras måste dessa relationer eller kvoter förändras. Vissa av dessa relationer är inte i jämvikt 2012 och anpassas därför successivt till normalnivåer. Därefter är de oförändrade.

3 Hållbarhetsindikatorer

Vid bedömningen av den finanspolitiska hållbarheten kan flera olika hållbarhetsmått användas. De olika indikatorerna har olika fördelar och kompletterar varandra. I avsnittet nedan beskrivs S2-indikatorn, NPS-indikatorn och skuldkvoten.

3.1 S2-indikatorn

Ett sätt att mäta de offentliga finansernas långsiktiga hållbarhet är genom att beräkna hur mycket medel som måste skjutas till budgeten idag för att finanserna ska balansera på lång sikt.

S2 mäter skillnaden mellan å ena sidan den offentliga sektorns nettoskuld plus alla framtida diskonterade utgifter och å andra sidan den offentliga sektorns alla framtida diskonterade intäkter. S2 mäts som andel av BNP. Ett negativt värde på hållbarhetsindikatorn S2 anger att de

offentliga finanserna är långsiktigt hållbara och att det dessutom finns utrymme för budgetförsvagningar. Ett positivt värde på S2 innebär det omvända, dvs. att en permanent budgetförstärkning motsvarande indikatorns värde måste genomföras för att de offentliga finanserna ska bli hållbara. Hållbarhetsindikatorn S2 definieras på följande sätt:

$$S_2 = [rD_{t_0} - PB_{t_0}] + \left[-r \sum_{t=t_0+1}^{t-1} \Delta PB_t / (1+r)^{t-t_0} \right] + \left[-\Delta PB_t / (1+r)^{t-t_0} \right]$$

S2	permanent budgetförstärkning som andel av BNP
t	index för året
t0	startår 2008
tb	slutår för underliggande offentligfinansiell projektion 2099
Dt	nettoskuld som andel av BNP
PBt	justerat primärt finansiellt sparande som andel av BNP
ΔPBt	förändring av justerat primärt finansiellt sparande relativt startåret, dvs. ΔPBt = PBt - PBt0
r	diskonteringsfaktorn, dvs. skillnaden mellan nominell ränta och nominell BNP-tillväxt

Den första komponenten beskriver skuld-situationen och den budgetmässiga situationen i utgångsläget.

Den andra och tredje komponenten relaterar till den framtida utvecklingen av kostnader och intäkter, som tar sig uttryck i ett förändrat justerat primärt finansiellt sparande.² I FIMO görs beräkningar fram till och med 2099. Den andra komponenten avser perioden fram till 2099 och den tredje komponenten tiden efter.

3.2 NPS-indikatorn

NPS-indikatorn (nödvändigt primärt sparande) beräknas med hjälp av S2-indikatorn. NPS-indikatorn anger det primära sparandet som i genomsnitt krävs under en viss period, för att

vara konsistent med en långsiktigt hållbar finanspolitik. NPS-indikatorn anger *nivån* på det primära sparandet som krävs under den givna perioden, medan S2-indikatorn anger *förändringen* i det primära sparandet som behövs samtliga år för att uppnå hållbarhet. Exempelvis uppgår det primära sparandet i basscenariot till 0,7 procent av BNP i genomsnitt under perioden 2013–2019. En långsiktigt hållbar finanspolitik kräver dock en budgetförstärkning motsvarande 0,6 procent av BNP enligt S2-indikatorn. NPS-indikatorn kan således beräknas till 1,3 procent av BNP (dvs. 0,6 plus 0,7).

3.3 Skuldkvoten

Som EU-medlem har Sverige förbundit sig att följa Stabilitets- och tillväxtpaktens regler för de offentliga finanserna. En av de mest centrala reglerna i paktens är att den s.k. Maastrichtskulden inte får överstiga 60 procent av BNP. Även om de offentliga finanserna bedöms vara långsiktigt hållbara är den nivå som skulden stabiliseras på således ett viktigt mått i sig. Maastrichtskulden beräknas utifrån bruttoskulden. I denna proposition används nettoskulden. Orsaken till detta är att den offentliga sektorn i Sverige, till skillnad från situationen i många andra länder, har betydande tillgångar.

² I det justerade primära finansiella sparandet har poster, som påverkar skuldstocken men inte det finansiella sparandet, dragits av från det primära finansiella sparandet. Som exempel kan nämnas Riksbankens inleverans.

Tabell 2 Demografiska antaganden

	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2090
Födelseetal	1,55	1,84	1,85	1,83	1,83	1,83	1,83	1,82
Medellivslängd, kvinnor	82,0	83,4	84,4	85,3	85,9	86,4	86,8	88,1
Medellivslängd, män	77,4	79,5	81,2	82,4	83,4	84,1	84,7	86,5
Nettomigration	24 600	45 000	22 800	21 700	20 500	19 700	19 000	18 200

Källa: Statistiska centralbyrån.

Tabell 3 Makroekonomiska förutsättningar i basscenariot

	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2090
Procentuell förändring								
Befolkning, 16-64 år ¹	0,5	0,3	0,1	-0,1	0,2	0,0	0,1	0,0
Arbetskraftsdeltagande, 16-64 år ⁵	1,1	-2,0	0,1	-0,1	0,2	0,0	0,1	0,0
Sysselsatta, 16-64 år	2,2	-3,4	0,2	-0,1	0,3	0,1	0,1	0,0
Arbetade timmar	1,1	-1,5	0,1	-0,0	0,2	0,0	0,1	0,0
Produktivitet i näringslivet ²	4,3	3,0	2,4	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
BNP, fasta priser	4,4	0,6	2,1	1,8	2,2	1,9	2,2	2,1
BNP per capita	4,1	-0,0	1,6	1,6	2,0	1,8	2,0	2,0
BNP-produktivitet	3,8	2,2	1,9	1,7	1,9	1,9	2,0	2,0
BNP-deflator	1,5	0,6	2,4	2,5	2,2	2,2	2,1	2,2
KPI, årsgenomsnitt	0,9	0,4	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0
Timlön ³	5,4	2,3	4,5	4,4	4,2	4,2	4,2	4,4
Procent								
Realränta ⁴	4,5	3,3	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0	3,0
Sysselsättningsgrad, 16-64 år	74,1	70,2	76,5	76,3	76,3	76,8	76,9	76,9
Öppen arbetslöshet, 16-64 år ⁵	5,3	8,4	4,6	4,4	4,4	4,3	4,3	4,2
ILO-arbetslöshet, 16-64 år	6,8	11,4	6,3	5,9	5,9	5,9	5,8	5,8

¹ Befolkningen per den 31 december.² Näringslivet inklusive hushållens ideella organisationer.³ Utbetald timlön bland anställda.⁴ Femårig statsobligation.⁵ Gammal definition, dvs. de heltidsstuderande som sökt arbete ingår inte.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 4 Offentlig konsumtion i basscenariot

Procent av BNP

	2006	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2090
Summa konsumtion	26,3	28,6	25,6	26,6	26,7	26,8	27,4	28,0
Barnomsorg	1,6	1,8	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6	1,6
Ungdomsutbildning	3,9	4,0	3,6	3,7	3,5	3,5	3,6	3,6
Vuxenutbildning	1,1	1,3	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Sjukvård	6,6	7,0	6,4	6,6	6,7	6,7	6,8	7,1
Äldreomsorg/handikapp	3,9	4,3	4,1	4,9	5,3	5,5	5,7	6,2
Övrig verksamhet	9,1	10,2	8,7	8,7	8,6	8,5	8,5	8,6

Anm. Siffrorna för de olika användningsområdena är en demografisk framskrivning. Övrig verksamhet är beräknad som en residual av total och de olika användningsområdena.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 5 Skatter och avgifter i basscenariot

Procent av BNP

	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2090
Skatter och avgifter	51,3	46,0	46,1	46,4	46,5	46,2	46,3	46,4
Hushållens direkta skatter och avgifter								
Andel av BNP	21,1	16,5	16,3	16,4	16,4	16,3	16,3	16,4
Implicit skattesats för direkta skatter	29,3	21,6	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0	22,0
Skattebasen för direkta skatter som andel av BNP	62,4	63,6	61,7	61,7	61,6	61,1	61,4	61,5
Implicit skattesats för avgifter	5,9	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Skattebasen för avgifter som andel av BNP	47,3	47,1	45,9	46,2	46,3	46,6	46,7	47,0
Företagens direkta skatter								
Andel av BNP	3,8	2,9	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1	3,1
Implicit skattesats	13,3	10,7	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3	11,3
Skattebasen som andel av BNP	28,4	27,4	27,7	27,2	27,1	27,2	27,0	27,0
Indirekta skatter¹								
Andel av BNP	13,3	14,1	14,3	14,5	14,6	14,3	14,3	14,3
Implicit skattesats	27,0	29,1	27,5	27,1	26,8	26,8	26,7	26,5
Skattebasen som andel av BNP	49,4	48,3	52,1	53,7	54,3	53,4	53,5	54,0
Arbetsgivaravgifter och egenföretagaravgifter²								
Andel av BNP	13,1	12,5	12,4	12,4	12,5	12,5	12,6	12,7
Implicit skattesats	32,0	29,7	29,6	29,6	29,6	29,6	29,6	29,6
Skattebasen som andel av BNP	41,0	42,0	41,7	42,0	42,1	42,4	42,5	42,8

¹ Exklusive löneberoende indirekta skatter.² Inklusive löneberoende indirekta skatter.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 6 Offentliga transfereringar i basscenariot

Procent av BNP

	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2090
Summa transfereringar	21,0	21,8	19,9	19,8	19,6	18,9	19,0	18,9
Transfereringar till hushåll	18,0	17,9	16,2	16,2	16,0	15,3	15,5	15,4
Ålderdom	8,3	9,1	8,5	8,4	8,2	7,6	7,8	7,6
Ohälsa	3,8	3,4	3,0	3,1	3,2	3,2	3,1	3,2
Barn/studier	2,3	2,4	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2	2,2
Arbetsmarknad	1,9	1,7	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Övrigt	1,7	1,3	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
Transfereringar till företag	1,9	2,2	2,0	2,0	1,9	1,9	1,8	1,8
Transfereringar till utland	1,1	1,6	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7	1,7

Anm.: Ålderdom = ålderspension, efterlevandepension, statliga och kommunala avtalspensioner samt bostadstillägg till pensionärer, Ohälsa = sjuk- och arbetsskade-försäkring, sjuk- och aktivitetsersättning samt assistansersättning, Barn/studier = barnbidrag, föräldraförsäkring, underhållsstöd och studiebidrag, Arbetsmarknad = ersättning vid arbetslöshet och arbetsmarknadsutbildning samt lönegaranti.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 7 Ålderspensionssystemet i basscenariot

Procent av BNP

	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2090
Inkomster	8,0	7,3	7,0	6,9	6,8	6,9	7,0	7,5
Avgifter	6,5	6,5	6,4	6,4	6,4	6,5	6,5	6,5
Räntor, utdelningar m.m.	1,4	0,8	0,6	0,5	0,4	0,4	0,5	1,0
Utgifter	8,3	7,2	6,9	6,8	6,7	6,2	6,5	6,4
Pensioner	6,2	7,1	6,8	6,7	6,6	6,1	6,4	6,3
Övrigt	2,2	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Finansiellt sparande	-0,4	0,1	0,1	0,1	0,1	0,6	0,5	1,1
Finansiella tillgångar, netto	32,4	25,1	16,6	13,1	10,1	11,5	14,2	28,9

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar

Tabell 8 Offentliga finanser i basscenariot

Procent av BNP

	2000	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2090
Primära inkomster	54,4	49,7	49,6	49,8	49,6	49,2	49,1	48,9
Skatter och avgifter	51,3	46,0	46,1	46,4	46,5	46,2	46,3	46,4
Övriga inkomster	3,1	3,7	3,4	3,3	3,2	3,0	2,9	2,5
Primära utgifter	49,5	53,9	48,3	49,2	49,2	48,5	49,2	49,8
Transfereringar	21,0	21,8	19,9	19,8	19,6	18,9	19,0	18,9
Konsumtion	26,0	28,6	25,6	26,6	26,7	26,8	27,4	28,0
Investeringar	2,5	3,5	2,8	2,8	2,8	2,9	2,9	2,9
Primärt finansiellt sparande	4,8	-4,2	1,3	0,5	0,5	0,7	-0,1	-0,9
Kapitalinkomster, netto	-1,1	0,8	0,3	1,0	1,4	1,9	2,2	2,8
Finansiellt sparande	3,7	-3,4	1,6	1,5	1,8	2,6	2,2	1,9
Finansiell ställning								
Statsskuld	56,8	40,4	22,2	4,3	-7,8	-19,3	-25,0	-27,5
Mastrichtskuld ¹	53,6	45,5	29,4	12,5	0,5	-11,3	-17,3	-21,0
Nettoskuld	5,7	-11,9	-15,1	-26,7	-33,6	-44,6	-51,4	-65,0

¹ Offentliga sektorns konsoliderade bruttoskuld minus pensionssystemets tillgångar av statspapper.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.

Tabell 9 Offentliga finanser, skillnader (basscenario) mellan denna proposition och 2009 års ekonomiska vårproposition

Procent av BNP

	2008	2010	2020	2030	2040	2050	2060	2090
Primära inkomster	-0,1	-0,5	0,8	0,2	-0,1	-0,3	-0,4	-0,4
Skatter och avgifter	-0,1	-0,3	0,7	0,1	-0,2	-0,3	-0,4	-0,4
Övriga inkomster	-0,0	-0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0
Primära utgifter	-0,1	-0,8	0,1	-0,5	-0,7	-0,7	-0,5	-0,2
Transfereringar	0,0	-0,6	-0,1	-0,4	-0,5	-0,5	-0,5	-0,3
Konsumtion	0,0	-0,2	0,3	-0,1	-0,2	-0,2	-0,0	0,2
Investeringar	-0,1	0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0	-0,0
Primärt finansiellt sparande	-0,0	0,3	0,7	0,7	0,6	0,4	0,2	-0,2
Kapitalinkomster, netto	0,0	0,0	0,2	0,6	0,9	1,2	1,4	1,7
Finansiellt sparande	-0,0	0,3	0,9	1,3	1,5	1,6	1,6	1,4
Finansiell ställning								
Statsskuld	0,0	-0,9	-2,3	-8,2	-13,4	-18,0	-21,3	-25,3
Maastrichtskuld ¹	0,0	-0,8	-2,8	-8,9	-14,1	-18,8	-22,2	-26,1
Nettoskuld	-0,0	-3,9	-6,7	-14,1	-21,6	-28,6	-33,7	-39,0

¹ Konsoliderad bruttoskuld minus pensionssystemets tillgångar av statspapper.

Källor: Statistiska centralbyrån och egna beräkningar.